

Keuzewijzer

Je bent leerkracht op een basisschool of docent op een school voor voortgezet onderwijs en je wilt wel iets met dat boek *God Adonai Allah*. Maar wat? Speciaal voor jou hebben we negen werkvormen ontwikkeld: negen verschillende vormen van werken met het boek. Drie werkvormen achten we meer geschikt voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs en zes werkvormen achten we meer geschikt voor groep zes, zeven of acht van de basisschool. Maar wat is de meest geschikte werkvorm voor jou? Bij die vraag wil deze keuzewijzer je helpen.

Welke werkvormen hebben we te bieden?

- 1 Wijsneuzen in de klas
Filosoferen
- 2 Een kind met een verhaal
Verhalen horen en schrijven
- 3 Op bezoek bij ...
Excursie naar gebedshuis/museum / Gast in de klas
- 4 Zin in een feestje?
Informatie over feestdagen verzamelen
- 5 Paparazzi
Beeldcollages maken
- 6 Wat geloof jij?
Interreligieuze dialoog
- 7 Expo!
Klassenexpositie(s)
- 8 Beelden van God
Een verhandeling schrijven
- 9 We maken een film
Een film maken

Wat is de leeftijd van je leerlingen?

De eerste zes werkvormen zijn geschreven met het oog op leerlingen in de bovenbouw van het basisonderwijs, de laatste drie met het oog op de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs. Maar wat geschikt is voor groep acht, kan dat ook zijn voor de brugklas, en andersom.

Filosoferen kan met kinderen van alle leeftijden. Voor het maken van beeldcollages moeten de kinderen (met camera's) zelfstandig de straat op. De interreligieuze dialoog vraagt inlevingsvermogen en het vermogen goed te luisteren naar elkaar. Een expositie maken is zeker niet voorbehouden aan het voortgezet onderwijs. Een verhandeling schrijven is niet gemakkelijk, zelfs niet voor brugklassers. En een film maken is een groot en intensief project.

Heb je een cultureel of religieus homogene of heterogene groep?

Alle werkvormen zijn goed bruikbaar in heterogene groepen. Maar niet iedere werkvorm is goed bruikbaar in een homogene groep. Vooral voor interreligieuze dialoog is een heterogene groep vereist. Ook de werkvorm met verhalen zal beter uit de verf komen in een heterogene groep. Maar eigenlijk geldt dat voor alle werkvormen.

Werk je in het openbaar of in het bijzonder onderwijs?

Dat maakt eigenlijk niet uit. Wij gaan ervan uit dat de

groepen in beide soorten onderwijs divers zijn. Dat wil zeggen: in beide soorten onderwijs zullen er in de groep leerlingen zitten die niet zijn grootgebracht met enige vorm van religie thuis én leerlingen die in een godsdienstige omgeving zijn opgegroeid. In beide soorten onderwijs is het wenselijk dat leerlingen meer te weten komen over de verschillende religies die in ons land voorkomen. Sterker nog: dat is wettelijk verplicht. Maar geen van onze werkvormen zal kinderen proberen te bekeren tot een van de drie religies of zal van kinderen vragen zelf godsdienstig te zijn.

Ben je bereid er tijd in te steken?

De ene werkvorm vraagt (beduidend) meer tijd dan de andere. Het maken van een film, een expositie of een fotocollage kost veel lestijd; dat is zeker. Het organiseren van een excursie of het uitnodigen van een gast kost vrij veel voorbereidingstijd van de leerkracht of docent. Het filosoferen en de interreligieuze dialoog kosten weinig tijd. Bij deze werkvormen zou je het zelfs kunnen laten bij één lesmoment, maar dat lijkt ons wel erg magertjes. Ook de werkvorm over de feestdagen kost niet veel tijd. Het aardige hiervan is dat de opbrengsten van deze werkvorm in de loop van het schooljaar nog kunnen terugkeren. Het schrijven van een verhandeling ten slotte kost de leerling (veel) tijd. Of dat ook in de lestijd gebeurt, is jouw keuze. Wij bepleiten er tijd in te steken. Alle werkvormen komen pas goed uit de verf als je er echt een project(je) van wilt maken en gedurende een aantal lesweken met de leerlingen aan het werk wilt gaan.

Welke doelstellingen heb je?

De doelstellingen van de werkvormen zijn verschillend, maar in wezen komen ze aardig overeen. In alle geval-

len is het de bedoeling dat de werkvorm bij de kinderen interesse voor (andere) religies oproept, dat ze in het boek op zoek willen gaan naar informatie, dat ze willen leren van elkaar en dat ze leren dat te uiten in een verhaal, een gesprek, een expositie, een film of een verhandeling.

Welke competenties hebben je leerlingen? En welke heb je zelf?

Kun jij met je leerlingen een film maken, van begin tot eind? Geweldig! Dan hebben wij daar werkvorm 9 bij. Zijn je leerlingen in staat een vraag te onderzoeken en daar een degelijk stuk over te schrijven? Volg werkvorm 8.

Kunnen jullie met elkaar een expositie op touw zetten? Kun je aan voorwerpen en beeldmateriaal komen, en zijn je leerlingen in staat dat te ordenen en te presenteren? Werkvorm 7.

Ben jij in staat een dialoog tussen je leerlingen tot stand te brengen over een onderwerp dat nog niet zo gemakkelijk is, omdat het nogal persoonlijk is? Zijn je leerlingen in staat te luisteren naar elkaar en hun eigen ervaringen en ideeën onder woorden te brengen? Neem werkvorm 6.

Kunnen je leerlingen foto's maken of anderszins werken met beeldmateriaal? Kunnen ze alleen de straat op? En kun jij hen helpen met het maken van een verdiepende fotocollage? Werkvorm 5.

Weet je het een en ander van de feestdagen van de verschillende religies? Werkvorm 4.

Zijn je klas en jij in staat een excursie te organiseren of een gast uit te nodigen in de klas? Hebben jullie dan ook een aantal vragen paraat? Werkvorm 3.

Heb je iets met de verhalen van de drie religies? Ben je een verteller? Zijn je leerlingen schrijvers, en kunnen

ze zich inleven in het leven van leeftijdgenootjes? Neem werkvorm 2.

Kunnen je leerlingen en jij vragen stellen? Ben je in staat een filosoferend gesprek te leiden? Kies dan werkvorm 1.

Doe je dit eenmalig? En in je eentje?

Wij raden je aan dit niet eenmalig of in je eentje te doen. Maak een plannetje, samen met je collega's, voor dit jaar en de komende jaren. Bedenk welke werkvorm je dit jaar gaat gebruiken en welke werkvorm je collega kan gebruiken. En bedenk welke werkvorm(en) volgend jaar aan bod kunnen komen. Zorg ervoor dat je een logboekje bijhoudt van je ervaringen dit jaar, zodat jij en je collega's daar volgend jaar van kunnen profiteren.

Heb je verder nog materiaal?

Hebben jullie een methode voor godsdienst/levensbeschouwing die de onderwerpen van *God Adonai Allah* goed behandelt? Of niet?

Heb je andere boeken die in de werkvormen worden genoemd: kinderbijbels, *Abraham en Ibrahim*, *We vertellen je het mooiste verhaal*?

Kun je beschikken over leskisten van Stimin, Arkade-Cilon of andere begeleidingsinstellingen?

Heb je materiaal voor een expositie of het maken van een fotocollage of een film?

Zo nee, hebben jullie de financiële middelen om dat voor nu (en de komende jaren) aan te schaffen?

Hebben je collega's en jij genoeg kennis en vaardigheden in huis?

Het zou kunnen dat je/jullie je nog niet voldoende com-

petent acht(en) om goed te werken met *God Adonai Allah*. Dan is het nu wellicht tijd om te investeren in scholing en begeleiding. Identiteitsbegeleiders van Stimin (Arnhem), Arkade-Cilon (Amsterdam) en andere instellingen voor identiteitsbegeleiding zijn in staat om jou/jullie te scholen, te coachen en te begeleiden zodat jullie wel voldoende competent zijn. Onze namen en adressen vind je achteraan in deze uitgave en op de website <http://gaa.bijbel.net>.